

3. Залежність молочності та індексу відтворення від живої маси корови

Показники	Перше отелення			Третє отелення		
	541 кг і більше	490—540 кг	489 кг і менше	601 кг і більше	551—600 кг	550 кг і менше
Жива маса в середньому	583	515	456	650	582	530
Молочність	206	207	198	245	239	242
Коефіцієнт кореляції між живою масою і молочністю	0,17	0,18	0,05	0,16	0,17	0,20
Індекс відтворення	0,52	0,58	0,59	0,60	0,62	0,62
Коефіцієнт кореляції між живою масою та індексом відтворення	0,46	-0,12	0,25	0,02	-0,01	-0,02

творна здатність корів чорнігівського типу дещо вища (на 8,0—10,0%), ніж придніпровського.

Вік першого отелення впливає на живу масу корів-первісток і їх молочність, зокрема, із збільшенням віку першого отелення жива маса корів підвищується на 119 кг, а молочність — на 4—6 кг (табл. 2).

Значне зниження індексу відтворення при збільшенні віку першого отелення дає змогу поглибити дослідження в цьому напрямі. У зв'язку з цим ми вивчили залежність між живою масою і молочністю, живою масою та індексом відтворення. При цьому з'ясувалось, що залежність між живою масою і молочністю незначна (0,05—0,20), а між живою масою і індексом відтворення у повновікових корів зовсім відсутня (табл. 3).

В окремих групах первісток кореляційна залежність має дещо інший характер. Так, значна кореляційна залежність (0,25—0,46) між живою масою та індексом відтворення спостерігається у групах корів живою масою 541 кг і більше та 489 кг і менше, тобто вище вимог класу еліта-рекорд і нижче першого класу. Залежність між живою

масою і індексом відтворення відсутня (-0,12) в групі корів живою масою 490—540 кг.

Наступним етапом селекційного процесу в стадах м'ясного напрямку продуктивності буде випробування та оцінка бугайців, вирощених від корів селекційної групи, за власною продуктивністю та якістю потомків.

З метою генетичного поліпшення внутріпородних типів м'ясної худоби розроблено єдину схему селекційно-плеїмної роботи для плеїмних репродукторів. Ця схема об'єднує основні елементи селекційного процесу, одним з яких є всебічна оцінка плеїмної цінності корів та відбір із загального поголів'я селекційної групи. Все ж провідним залишається відбір плеїмних бугайців та оцінка їх за власною продуктивністю, відтворною здатністю і якістю потомків, виявлення поліпшувачів та нагромадження від них сперми в генофондних сховищах.

Висновки. При відборі корів у міжгосподарську селекційну групу слід враховувати не лише живу масу корів, а й вік їх першого отелення, який повинен становити не більше 33 міс.

Одержано редколегію 27.04.81.

УДК 636.2.081.43

СВІТЛІ АКВІТАНИ ТА АБЕРДИН-АНГУСИ В СХРЕЩУВАННІ З ЧОРНО-РЯБОЮ ПОРОДОЮ ХУДОБИ¹

І. О. ГАРМАШ, канд. с.-г. наук

О. І. ЄФІМЕНКО, мол. наук. співроб.

УкрНДІ розведення і штуч. осіменіння велик. рогатої худоби

Методика досліджень. В колгоспі «Жовтень» Володимирецького району Ровенської області протягом 1978—1980 рр. методом груп проведено порівняльне вивчення використання світлих

аквітанських та абердин-ангуських плідників для схрещування з чорно-рябою худобою. Піддослідних тварин у групі від-

¹ Роботу виконано під керівництвом д-ра с.-г. наук В. Ю. Недави.

1. Вікова динаміка живої маси підослідних тварин, кг

Група	n	При народженні	У 6 міс	У 8 міс	У 12 міс	У 15 міс
I	10	33,9±1,46	157,5±7,18	201,6±9,11	275,2±10,06	334,8±9,13
II	10	40,1±1,46	172,8±4,88	236,3±5,32	309,7±6,56	365,8±6,14
II± до I	—	+6,2	+15,3	+34,7	+34,5	+31,0
td II до I	—	4,22	1,80	3,30	4,70	2,82
III	10	31,5±1,20	155,4±4,36	203,5±3,81	267,7±4,77	330,0±7,87
III± до I	—	-2,4	-2,4	+1,9	-7,5	-4,8
td III до I	—	1,29	0,29	0,20	0,67	0,39
III± до II	—	-8,6	-17,7	-33,2	-32,0	-35,8
td III до II	—	4,59	2,72	5,10	3,90	3,61

2. Проміри статей підослідних тварин, см

Група	Висота в холці	Коса довжина тулуба стрічкою	Обхват грудей за лопатками	Напівобхват заду		Спіральний промір стегна
				горизонтальний	вертикальний	

При народженні

I	71,8	67,5	77,2	—	—	77,8
II	74,7	70,0	78,3	—	—	79,0
III	68,2	64,2	72,5	—	—	71,5

У 8-місячному віці

I	102,6	127,1	133,7	79,5	99,5	128,0
II	103,7	123,8	143,8	93,2	118,2	131,8
III	95,5	115,8	127,7	79,3	95,9	120,7

У 12-місячному віці

I	109,7	129,3	158,4	89,2	107,1	140,2
II	116,1	129,4	162,6	99,1	126,0	139,4
III	106,2	124,9	151,2	87,3	104,1	134,3

У 15-місячному віці

I	117,2	141,2	168,5	92,1	124,1	149,0
II	118,5	145,1	169,8	107,5	128,4	167,0
III	109,7	135,9	161,6	92,9	121,8	143,4

3. Індекси будови тіла підослідних тварин

Група	Довгоноготі	Розтягнуті	Грудний	Збиті	Масивні (за Дюрстом)	М'якості (за Грегорі)
-------	-------------	------------	---------	-------	----------------------	-----------------------

При народженні

I	58,2	94,0	50,6	114,3	3,1	—
II	59,8	93,7	55,6	111,8	3,5	—
III	61,1	93,8	52,8	112,9	2,4	—

У 8-місячному віці

I	51,7	123,9	56,5	105,2	17,6	77,5
II	52,1	119,4	60,0	116,1	18,3	89,8
III	50,5	121,2	62,5	110,3	16,1	83,0

У 12-місячному віці

I	43,8	117,8	69,9	122,5	34,3	81,3
II	47,3	111,4	65,2	125,6	31,7	85,3
III	45,0	117,6	72,4	121,0	30,8	82,2

У 15-місячному віці

I	42,2	120,4	68,4	119,3	44,2	78,6
II	44,2	122,4	70,9	117,0	44,9	90,7
III	41,1	123,6	71,2	118,7	40,4	84,7

бирали із зимово-весняних отелень за принципом аналогів з врахуванням породності, статі, живої маси при народженні, характерної для популяції.

Результати досліджень. За період вирощування від народження до 15-місячного віку в середньому на одного бугайця I групи (чорно-ряба) згодовано по 2208,2 к. од., II (світла аквітанська × чорно-ряба) — 2341,8 і III (абердин-

ангуська × чорно-ряба) — 2247,4 к. од. На одну кормову одиницю припадало по 94 г перетравного протеїну. В структурі раціону грубі корми становили 17,7—18,9%, соковиті — 25,6—26,6%, зелені — 13,7—14,7%, концентровані — 26,9—27,2%, інші — 13,7—14,7%.

За живою масою в усі вікові періоди помісі II групи перевищували ровесників I і III груп (табл. 1). Середньодобові

4. Забієні якості піддослідних тварин

Група	n	Вік, дні	Передзабієна жива маса, кг	Маса парної туші, кг	Маса внутрішнього жиру, кг	Забієна маса, кг	Забієний вихід, %
I	4	458	346,0±16,3	180,0±10,1	10,76±1,35	195,02±11,79	56,3
II	3	453	355,0±3,72	200,6±2,85	7,41±1,39	211,04±32,36	59,4
II± до I	—	5	+9,0	+20,6	-3,35	+17,12	+3,1
(d II до I	—	—	0,54	1,42	1,77	1,58	—
III	4	452	334,0±8,3	176,4±4,58	11,67±0,94	192,77±4,75	57,7
III± до I	—	-6	-12,0	-3,3	+0,91	-2,25	+1,4
(d III до I	—	—	0,65	0,22	0,55	0,17	—
III± до II	—	-1	-21,0	-23,9	+4,26	-18,27	-1,7
(d III до II	—	—	2,30	4,43	2,57	3,45	—

прирости у них становили 716 г проти 661 г у чорно-рябих і 656 г у помісей абердин-ангусхчорно-ряба. Слід зазначити, що в умовах помірної годівлі потомки абердин-ангуських плідників не мають будь-яких переваг над чистопородними бугайцями чорно-рябої породи.

При оцінці тварин особливе значення мають проміри статей тіла. Останнім часом у м'ясному скотарстві перевагу надають високим, розтягнутим, з глибоким тулубом тваринам. Помісі від аквітанських бугаїв переважають за промірами потомків від абердин-ангусів та чистопородних материнської породи (табл. 2).

За рахунок більших промірів помісі II групи мали вищий індекс масивності, а за рахунок більшої маси у них кращий індекс м'ясності (табл. 3).

У 15-місячному віці провели контрольний забій піддослідних тварин (табл. 4).

Найвищий забійний вихід мали помісі II групи, а помісі III групи перевищували за цим показником ровесників материнської породи. Слід зазначити, що потомки аквітанських бугаїв відклали найменше жиру, а абердин-ангуських — найбільше.

Вихід м'яса на 1 кг кісток у помісей II групи порівняно з бугайцями I та III груп також вищий відповідно на 0,89 і 0,46 (табл. 5).

5. Морфологічний склад туш піддослідних тварин, %

Група	Маса охолоджені півтуші, кг	М'язова і жирова тканини	Кісткова тканина	Вихід м'яса на 1 кг кісток, кг
I	87,7	74,8	21,9	3,41
II	97,6	80,0	18,6	4,30
II± до I	+9,9	+5,2	-3,3	+0,89
III	87,1	76,7	20,0	3,84
III± до I	-0,6	+1,9	-1,9	+0,43
III± до II	-10,5	-3,3	+1,4	-0,46

Результати розрубу півтуш свідчать про практично однакову пропорційність розвитку частин тіла (табл. 6).

Поряд з цим спостерігалась тенденція до кращого розвитку задньої третини тулуба у помісних тварин.

В результаті цього від них одержано дещо більше м'яса вищого і першого сортів (табл. 7).

Помісі від аквітанських плідників за цим показником перевищували ровесників інших груп.

Істотних відмінностей за масою парної шкури, її площею, довжиною, а також за масою внутрішніх органів між групами не встановлено.

6. Маса частин туші піддослідних тварин, %

Група	Маса охолоджені півтуші, кг	Шийна	Плечо-лопаткова	Спинно-грудна	Поперекова з пахвиною	Газостегнова
I	87,7	8,5	18,7	25,9	9,9	37,0
II	97,6	8,9	17,5	26,4	8,4	38,8
II± до I	+9,9	+0,4	-1,2	+0,5	+1,5	+1,8
III	87,1	8,4	17,2	26,6	11,8	36,0
III± до I	-0,6	-0,1	-1,5	+0,7	+1,9	-1,0
III± до II	-10,5	-0,5	-0,3	+0,2	+3,4	-2,8

7. Сортовий склад туш піддослідних тварин

Група	Маса охолодженої півтуші, кг	Маса м'якоти, кг	В тому числі по сортах, %		
			вищий	перший	другий
I	87,7	65,57	16,7	29,3	54,0
II	97,6	78,24	17,7	32,0	50,3
II± до I	+9,9	+12,67	+1,0	+2,7	-3,7
III	87,1	66,85	17,0	29,7	53,3
III± до I	-0,6	+1,28	+0,3	+0,4	-0,7
III± до II	-10,5	-11,39	-0,7	-2,3	+3,0

8. Хімічний склад м'яса найдовшого м'яза спини та загальної проби, %

Група	Загальна волога	Протеїн	Білок	Жир
<i>Найдовший м'яз спини</i>				
I	76,82±0,48	20,50±0,48	18,73±0,30	1,46±0,01
II	76,36±0,30	20,96±0,12	19,31±0,20	1,23±0,22
II± до I	-0,46	+0,46	+0,58	-0,23
td II до I	0,82	0,92	1,61	1,15
III	76,74±0,26	20,65±0,30	18,63±0,32	1,61±0,15
III± до I	-0,08	+0,15	-0,10	+0,15
td III до I	0,14	0,29	0,23	1,07
III± до II	+0,38	-0,31	-0,68	-0,38
td III до I	0,95	1,0	1,84	1,46
<i>Загальна проба</i>				
I	66,21±2,09	18,72±0,38	17,35±0,38	13,82±1,70
II	71,31±2,77	18,99±0,15	17,71±0,08	8,19±2,90
II± до I	+5,1	+0,27	+0,36	-5,63
td II до I	1,48	0,68	0,97	1,67
III	61,24±2,84	19,32±0,22	17,96±0,28	18,04±2,5
III± до I	-4,97	+0,60	+0,61	+4,22
td III до II	1,41	1,39	1,30	1,40
III± до II	-10,07	+0,33	+0,25	+9,85
td III до II	2,54	1,27	0,89	2,57

У м'ясі помісей від аквітанських плідників містилось найменше жиру, а від абердин-ангусів — найбільше (табл. 8).

Висновки. Промислове схрещування з чорно-рябою худобою плідників світлої

аквітанської породи порівняно з абердин-ангуськими підвищує м'ясну продуктивність помісного потомства. Його слід застосовувати для збільшення виробництва яловичини і поліпшення її якості.

Одержано редколегією 5.05.81.

УДК 636.2.082.44

ОЦІНКА БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ М'ЯСНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ ЗА РОЗВИТКОМ ДОЧОК

К. А. ВЛАСОВА, канд. с.-г. наук

Україні розведення і штуч. осіменіння велик. рогатої худоби

У господарствах України проводять роботу щодо створення нової породної групи м'ясної худоби на основі схрещування спеціалізованих м'ясних і молочно-м'ясних порід. При цьому особливу увагу приділяють випробуванню бугаїв за

власною продуктивністю і розвитком синів.

Щодо методу оцінки бугаїв-плідників м'ясних порід за якістю їх дочок у літєратурі значно менше даних, ніж даних, пов'язаних з оцінкою бугаїв у молочно-